

November 2020

Organisering og funksjonsfordeling av helsehjelp til personer med kjønnsinkongruens

På bakgrunn av de nye retningslinjene fra Helsedirektoratet i 2020 knyttet til organisering og funksjonsfordeling av helsehjelpen til personer med kjønnsinkongruens, stiller HKS sin kompetanse på feltet til disposisjon for fastleger i Oslo kommune. Dette i tråd med anbefalingene som sier at helsetilbudet bør være desentralisert, differensiert, koordinert, helhetlig og i tråd med prinsippet om lavest effektive omsorgsnivå.

Retningslinjen: <https://www.helsedirektoratet.no/retningslinjer/kjonnsinkongruens>

Retningslinjen legger opp til at pasienter med kjønnsinkongruens fortrinnsvis får tilgang til lavspesialisert behandling i egen region og så nært bosted som mulig. Ansvaret anbefales fordelt mellom kommuner og regionale helseforetak, hvor funksjonsfordelingen av helsetjenestetilbudet må ta hensyn til tilgjengelig kompetanse i regionen.

Det anbefales i retningslinjene at det bygges opp regionale sentre for kjønnsinkongruens. I oppbyggingsfasen vil dog helsetjenestetilbudene i de ulike regionene variere og være ulike, og være avhengig av ressurser og tilgang på spesialistkompetanse. Oslo kommune står likevel i en særstilling siden den allerede har opparbeidet seg en desentralisert spesialkompetanse på dette feltet, ved Helsestasjon for kjønn og seksualitet - HKS.

Det kan vurderes oppstart av behandling hos fastlege, avtalespesialist eller privat aktør. Dette forutsetter kompetanse på feltet og skjer i et samarbeid/faglig nettverk med regionale sentre i spesialisthelsetjenesten. Et tverrfaglig team med sexologisk kompetanse, vurderer aktuelle/relevante opplysninger fra andre instanser og ferdigstiller utredningen. Internasjonale retningslinjer sier at den viktigste kompetansen for helsearbeidere i denne sammenhengen, er erfaring med å arbeide med denne gruppen. Den erfaringen må rimeligvis opparbeides.

HKS består av et tverrfaglig team av helsearbeidere med ulik grunnspecialisering som retter seg mot personer mellom 0-30 år. Alle faggrupper har sexologisk videreutdanning fra Universitetet i Agder, samt jobber kunnskapsbasert.

Teamet består av:

- Psykologspesialist
- Helsesykepleiere med videreutdanning i pediatrik sykepleier og psykoterapi
- Vernepleier
- Lege og professor i sexologi
- Assistentlege
- Spesialist i indremedisin

HKS opplever at klienter med kjønnsinkongruens ofte har behov for oppstart av kjønnsjusterende hormonbehandling. Denne behandlingen regnes ikke som høyspesialisert og gir endringer som betegnes som helt eller delvis reversible. På bakgrunn av dette ønsker HKS å samarbeide tettere med fastleger slik at klienten kan overføres til vedkommende når det ikke lenger er behov for ytterligere oppfølging på HKS i etterkant av oppstart.

I utgangspunktet kan enhver lege eller psykolog sette diagnosen kjønnsinkongruens. Hvis leger utenfor den nasjonale spesialisttjeneste foreskriver hormonpreparater til en pasient på indikasjon kjønnsinkongruens, må pasienten betale legemiddelet selv. Mange klienter ønsker å prioritere dette.

Ifølge pasient og brukerrettighetsloven har pasient og brukere rett til å medvirke ved gjennomføringen av helsehjelp, og tjenestetilbudet skal så langt som mulig skal utformes i samarbeid med pasienter og brukere. HKS håper derfor at implementeringen av denne nye retningslinjen kan føre til akkurat dette, slik at din pasient i samarbeid med HKS kan få tilgang på nødvendig helsehjelp så lokalt som mulig.

Med vennlig hilsen

Ingun Wik
Avdelingsleder

Esben Esther Pirelli Benestad
Medisinsk ansvarlig

